

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

ELŐFIZETÉSI FÖLHÍVÁS

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai és társadalmi lapra

„JOGÁSZ-EGYLET” KÖZLÖNYÉRE.

Előfizetési ár:

Félévre 4 frt.
Negyedévre 2 frt.

Tíz előfizetőt gyűjtőknek tiszteletpéldány-
nyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzeket kérjük Wittich J.
könyvkereskedéséhez, mint a lap kiadójához bér-
mentve küldeni.

Rápolty Károly.

Maros-Vásár hely, ápril. 14.

(y) Alig gördült le a függöny Európa nagy
drámájának első felvonása után; a meglepetések
hatása még el sem oszolt annyira lelkünkön, hogy
a bonyodalmak tovább fejlődésére gondolhassunk s
már hallani véljük a csengettyű távoli hangját,
mely a függönynek a második felvonásra felvo-
nulását jelenti. S mind ez csak volna még, ha
nézők maradhatnánk, épen úgy, mint valánk az
első felvonás alatt, ha nem kellene hinnünk, hogy
a második felvonásban részünkre is jókora sze-
rep juthat.

Ébrednünk kell.

Az eszméknek, melyek Európa társadalmi-
ban küzdelemre keltek, csakugyan le kell jártat-
niok a harcztot elébb vagy utóbb, hogy az em-
beriség fejlődése továbbhaladásának szükséges
nyugalmát megtalálhassa. A szabadság és a pol-
gári élet gyámság alatt tartása, az állami egység
összeforrasztó öntudata, vagy a jelen társadalmi-
kat felbontani törekvő iránylatok harca véget
kell hogy érjen, s egyik vagy másiknak győzel-
mén helyre kell állani, a társadalmi élet rendjé-
nek, mit a kifáradt nemzetek annyira sóváro-
nak, mint a lázbeteg a víznek enyhítő csöppjeit.
Ébrednünk kell.

A magyar nemzet az alkotmányos szabadság-
nak Európának ezen ezredéves bajnoka, bizonyára
nem maradhat tevékeny szereplés nélkül azon
küzdelemben, mely Európa nagy drámájának má-
sodik felvonásában alkalmasint az alkotmányos
szabadság és absolutistáus iránylatok tusájában
fog lejátszatni.

Ébrednünk, de egyszersmind komolyan és
mélyen kell magunkba szállanunk. Magyarország
népei nem egyszer tanusították már józan mér-
sékletnek erő hatalmát Európa válságos napjai-
ban, nem egyszer a rendithetetlen séget az állam hely-
zetének megtartásában. A józan szabadság szen-
vedett bár az elnyomatás alatt, de azt megverni,
megtörni nem lehetett. Ez volt a nemtő nemze-
tünk sorsa felett s míg ahoz hivat maradtunk,
Magyarország a szabadság előharczosának zász-
lóját bátran lobogtathatja kezében.

Nem arra törekszünk ezen intelmekkel, hogy

fellármázzuk vele olvasóink nyugalma azon insi-
nuatiók után, melyekkel nagyobb lapjaink az
oroszló hadikészülődéseket jelgették, de szabadjon
azon magyar közmondásra utalva: „a ki fél,
az él” nem félelemre, hanem maga idejében
körültekintésre ösztönözni. Előttünk állanak a
nagy katasztrófa szomorú következményei, me-
lyeknek Európa nemzeteinek leghatalmasbika, mely-
nek földén a szabadság eszméi keltek, miként
marczangolja a szabadságot magát, és semmisíti
meg annyira szükséges hatását a polgári szabad-
ság eszméinek megszilárdulására.

Nekünk mélyen magunkba kell szállanunk
és tanuságot vennünk a legközelebbi napok ered-
ményeiből, melyek hangosan tanusítják, hogy az
eszmék valósítása tulajongásának árja menthet-
lenül fullasztja piszkos hullámai közé az eszmét
magát s nem a reactio, hanem az anarchia leg
nagyobb ellensége a szabadságnak, mely a társa-
daimakat megfoszja erejüktől s az exaltatio, me-
lyet felkeltött, mindannyiszor a tehetetlenség nyo-
moru állapotába sülyed vissza.

Nekünk nincs okunk félni a küzdelemtől,
melyre, ha a közelebbi napokban jelzett sejtelmek
megvalósulnának, elutasíthatatlanul fellépünk kel-
lene. Valameddig a józan szabadság követelmé-
nyeit a nemzet szilárdon megőrzi és meddő ra-
jongás tusájában nem osztatja fel erejét, mint
volt törhetlen védbástyája a kereszténységnek, fog
érez falat képezni tudni ma is az európai civi-
lisatio haladásának elnyomására törekvő áram-
latok ellen. — Az osztrák-magyar birodalomnak
hivatása ma az alkotmányos szabadság megörzé-
sének zászlója alatt lépni ki sikra, ha csakugyan
ugy végeztetett el, hogy a közel jövőben küzdje
le végzetes harcztát s azért számon kell tartanunk
éber figyelemmel a láthatár felhőinek fenyegető
mozgását és fejtenünk a nemzeti erőt, mely a jó-
zan szabadság megbecsülésében, zavartalanságá-
ban áll.

Azon felkorbácsolt aspiratiókkal szemben,
melyek fejlődésünket és a tiszta democrat szabad-
ságuak megszilárdulását elszibbasztani és megaka-
dályozni törnek, egyedüli győzelemre vezető út
komoly megfontolás határozottsággal hálalni in-
gadozatlan szilárdsággal a nemzet történelmi irá-
nyán, nem követelve többet a jelentől, mint a
mennyre az létező és kifejtett anyagokkal bir.
Legfőbb törekvésünknek oda kell tehát irányulni,
hogy az állam egysége belreformjaink keresztül-
vitelenél megőriztessék, hogy a vihar összeforva
találja a nemzetet, jöjjön bármely hatalommal is;
így csak azon darabokat fogja leseperni a szik-
láról, melyek eltöredezetten szétválva hevertek
oldalain s feladatuk már nem egyéb, mint a völgy
talajának termékenyítő részévé válni.

Ellenségeinknek ézeznők kellend most is,
hogy a nemzet törhetlen sziklává tömörül össze,
mihelyt a vész napjai jönek s azoknak, kik vele
egygyé tömörülni nem akarnak, viszont ézeznők
kellend, hogy a hanyatlás csak az ő sorsuk lehet s
épen csak is a szétváltság miatt.

A kath. autonómiai kongresszus üléseiből.

(Zárulás.)

— március 30.

Mindenekelőtt kihirdettetett a tegnapi szavazás ered-
ménye, mely a következő: legtöbb szavazatot nyertek
Sennyey Pál b., Nehrebeczki Sándor, Apponyi György,
Józsika Lajos b., Hajnald Lajos, Zichy Nándor, Pollák
János, Schlauch Lőrincz, Horváth Döme, Szilágyi Virgil,
Devics, Bartal György. Póttagok: Lonkay Antal, Steg-
müller és b. Vécsey.

Bartal György a maga és Horváth Döme nevében
lemond a bizottsági tagságról, mert sem az általános, sem
a részletes tárgyalásnál nem távolíthatták el a 27-es
bizottság munkálataiból azon pontokat, melyek határozottan
ellenkeznek elveikkel. Nincs forróbb óhajta, mint hogy
a bizottságnak mielőbb alkalma legyen meggyőződni a
felől, miszerint jogosultak voltak a kisebbség aggodalmai.

Következik a napirend.

Oltianeus János (lugosi püspök) meggyőződése,
hogy Magyarország összes katolikusainak közügye ki-
vánja, hogy mind a római, mind a görög katolikusok
ügyei egy közös kongresszuson döntsének el, másrészt
pedig reményli, hogy a görög egyház speciális ügyeinek
rendezésére megfelelő alkalom fog nyújtani. Tekintettel
tehát a huszonhetes bizottság határozataira, melyek nézetét
szem előtt tartják, elfogadja azt s megnyugvást talál
abban. Azon reményben távozik, hogy a most megállapi-
tott autonómiai szervezetet szorosan fogja egybefűzni a
különböző nemzetiségeket.

Molcsányi (pap) sajnálja, hogy a görög egyesül-
tek kérvényeit csak úgy futtában akarja elintézni a kong-
resszus. A huszonhetes bizottság jelentése a görög egy-
ház jogait egészen mellőzi, s megfosztja minden eddigi
kiváltságaitól s így azt el nem fogadja.

Nehrebeczki Sándor személyes kérdésben emelt
szót.

Hodzsaga ezimzetes püspök és munkácsi kano-
nok tökéletesen megnyugszik az autonómia azon szer-
vezetében, melyet most állapított meg a kongresszus, s
így nem osztja a kérvényezők álláspontját.

Popovics Jenő előadja a görög egyesültek egy-
házának szervezetét, melynek főbb elvei, hogy a liturgiai
nyelv a nép nyelve, az egyház tanító részének különös
kiváltsága nincs, az egyház közkormányzati joga pedig
meg van osztva a hívekkel s így a hierarchia hatalma
korlátoztatik. Minthogy pedig ezen elvek nem foglaltat-
nak a huszonhetes bizottság jelentésében, azt el nem
fogadja.

Hrabár Pál méltányossági okokból is elfogadható-
nak tartja a kérvényezők kívánságát, miután a keleti
egyház a nyugatival csakis dogmai uniót kötött.

Pankovics János (munkácsi püspök) mindenek-
előtt előre bocsátja, hogy a magyarországi katolikus
püspökök sz. Istvántól mostanáig a magyar király által
választottak s e tekintetben hivatkozik is a régebbi tör-
vényekre. A petícióban foglaltak fölött tehát, mely a
görög-keletiek részére püspökválasztási jogot s külön kong-
resszus összehívását kéri, nem is határozhat a kongresszus,
miután sem joga, sem hatalma nincsen arra, mert ez a
magyar király jogai közé tartozik. Főlemlit azután több
munkácsi g. katolikus által aláírt nyilatkozványt, mely-
ben határozottan kijelentik, hogy a munkácsi görög kat-
holikusok mindenben egyenlők akarnak lenni a római
katolikusokkal. Miután pedig a mostani kongresszus el-
ismerte és kivívta, hogy a görög katolikusok egyenlő
jogokkal birjanak a római katolikusokkal elfogadja a
27-es bizottság jelentését.

Do brzsánszky Adolf a védi kérvényt benyújtók
véleményét és azt állítja, hogy a görög egyesültek nem
is tartoznak a római egyházhoz, a mint ezt ki is nyil-
vánítá XIV. Benedek pápa. Hosszasabban bebizonyítani
igyekezik, hogy a munkácsiak választották püspökeiket.
Bartal György sajnálattal látja, hogy oly keserűen
szólnak föl a kérvényezők a huszonhetes bizottság jelen-
téséről, mely pedig a jövőre teljesen szabad kezét ad. A
bizottság jelentései a méltányosság szempontjából indultak
ki s így azokat pártolja.

A többség elfogadta a bizottsági jelentést.

Farkas a görög egyesültek többségének nevében
óvást nyújt be az autonómia megállapított szervezete ellen,
ez azonban a házszabályok értelmében visszautasított.

Ezután egy negyedórai szünet tartott a jegyzőkönyv
elkészítése végett. Szünet után fölolvastatván a jegyzőkönyv
hitelesítettét.

Majláth György a hercegprimásnak köszönetet
mond a kongresszus nevében fáradozásaiért s kívánja,
hogy minél tovább éltesse az ég, hogy így a mostan
megállapított autonómia szervezetét megerősödni láthassa.

Simor János hercegprimás: Isten segítségével be-
végeztük az autonómia szervezetét, oly intézmény, mely-

nek valóitása sehol sem kíséreltetett meg, s melynek valóitására hazánk sajátságos helyzete bátorított. A vitatkozás korlátlan volt, s a munkát készen van, s reményem, hogy ezental mindenki oda fog működni, hogy annak életbeléptetését előmozdítsa. Szent és üdvözítő ezen cél annyira, hogy abban közremunkálni nemcsak vallásos, hanem hazafias kötelesség. Mi nem akarunk egyebet, mint a katolikus egyházat szervezni s az összes katolikus híveket kiképezni a nélkül, hogy az országot terheljék. Jogosult reményekkel nézek a jövőbe, s midőn bezárom az autonómia-ülések sorát, azt azon reményben teszem, hogy innen a küldetéről mindnyájan atyafiságos szeretettel fogunk távozni.

Tegetthoff altengernagy.

A magyar-osztrák haditengerészetet súlyos veszteség érte; mint közelebről a táviró jelenté, Tegetthoff Vilmos altengernagy pénteken reggel 8 órakor meghalt. Vasárnap kezdtek a tüdőgyulladás első jelei mutatkozni, kedden a baj már aggasztó jeleket öltött s ötödik napon véget vetett a java korában levő férfi életének.

Tegetthoff Vilmos 1827. december 23-án született Márburgban, Stíriában; atyja Tegetthoff Károly sorhadi őrnagy volt s fiát katonai pályára szánván, tengerészeti iskolába küldte Velenczébe. 1845-ben lépett Tegetthoff mint tengerész-apród tényleges szolgálatba s bold. Miksa főherceggel Braziliába tette első nagy utazását. 1848-ban tisztán, 1860-ban fregatte-kapitánnyá, 1863-ban pedig sorhajó-kapitánnyá nevezetett s kitűnő ismeretei folytán a triezti tengerészeti parancsnokságnál alkalmaztatott.

Tengerészi körökben Tegetthoff fényes tehetségei már akkor ismeretesek voltak; nagyobb hírnévre azonban csak 1864-ben jutott a dán háború alkalmából, midőn az osztrák hadihajóraj egy részének parancsnokságával megbízott. A Helgoland mellett vívott tengeri ütközetben (1864. május 9-én) Tegetthoff rettenthetlen bátorsággal és rendkívüli ügyességgel intézte a támadást, két órai manőverezés után 500 lépésre jutott az ellenség hajóhoz, s bár akkor egy granát meggyújtotta hajóját (a „Schwarzenberg“-et,) az égő hajóban sem vesztette el bátorságát s megfutamatotta a vele szemben állott két dán hajót. — Az ütközetre következő napon Tegetthoff ellentengernaggyá nevezetett ki.

Két évvel később, 1866-ban, midőn a monarchia egyidejűleg porosz és olasz részről támadtatott meg, Tegetthoff az összes hajóhad parancsnokává nevezetett ki s feladatául tüzetett, hogy a dalmáciai és istriai partokat az olasz hajóraj ellen megvédje. Ekkor vivatott a lissai győzelmes ütközet (1866. július 20-án,) melyben Tegetthoff a sokkal erősebb olasz hajórajt teljesen megverte s a már erősen szorongatott Lissát felszabadította.

Közvetlenül a győzelem után ő fölsége altengernaggyá nevezte ki Tegetthoffot s a Mária Teréziarend nagykeresztjével díszíté föl.

1866. végén Tegetthoff, miután már négy évig viselt parancsnokságot nyílt tengeren, fölmentetését kérte a parancsnokságtól s szabad idejét utazásra használta föl Amerikába, hol nagy kitüntetésekkel fogadtatt. 1867-ben megbízott Miksa császár holttestének hazaszállításával Mexikóból s ugyanezen évben az osztrák urakházának élethossziglani tagjává és a hadügyminisztérium tengerészeti osztályának főnökévé nevezetett ki, egyúttal az összes hajóhad fölötti parancsnoksággal is megbízatván.

Mint a tengerészeti osztály főnöke, Tegetthoff a budgetárgyalások alkalmával többször érintkezésbe jött a delegációkkal, melyek kénytelenek valának elismerést szavazni ugy tapintatos modorának, mint alapos szakértelmének, valamint azon buzgóságnak is, melylyel a magyar-osztrák tengerészet emelését és reformját folyton szívén hordozá.

Számos kitüntetésben részesült a jeles férfi a külföld részéről is. Élete delén, 44 éves korában, tettereje teljében hunyt el, s a hely, melyet üresen hagyott, aligha lesz egyhamar ismét oly jól betöltve.

Helyi dolgok.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

— **Kebelező szomorú eseményt** kell feljegyeznünk. Korszellemünk átká ismét, — és ezuttal drága áldozatot követelt nemcsak egy tisztas családól, de városunktól, sőt nemzetünkétől!... Dósa Geiza, azalig 25 éves szép tehetségű festész, a müncheni festész akademiának két év óta állami ösztöndíjon, egyik jeles tanítványa: mult szerdán este 8 óra tájban pisztolyal szíven lötte magát s nyomban kimult... Kétségbeesett tettének indokai mégéddig csak sejtelmeken alapulnak; a szülők egyetlen fiukat, földi reményeik összegét gyászolják... fájdalmaik kifejezhetlen, hisz az idegen keble is elszorult ily szörnyű csapás gondolatán... Rettegés és iszony szállja meg az érző lelket, midőn az öngyilkosságot — s kivált ifjú embereknel — ily sürű napirendre jutni látja. Mi ez? hol van gyökere e szörnyű világveszedelemnek? A civilisáció? a vágyak feleségázott mértéke? oh nem! ezek már csak okozatok. Az ok: az anyag istenítése, s az istenségnek anyaggyá aljasítása. Gondolják meg, akik ez ösvényen a fáklyát elől hordják: hogy hová fog ez vezetni?... —

— **Dalárdánk** a lefolyt husvéti ünnepek alatt ismét oly szép tevékenységet fejtett ki, mely általános elismerésre méltó. Ünnepe első napján ugyanis a várbeli év. ref. templomban; ünnepe második napján pedig az év. luth. templomban emelte magasztos egyházi kórusai által az istentiszteletet. Ünnepe harmad napján estve végre, az előre hirdetett énekestélyen adta újabb és meggyőző bizonyítékait feszült szorgalmának és folytonos haladásának; a nagy számmal megjelent közönség a szabatosan előadott énekdarabokat osztatlan tetszéssel hallgatta, s különösen Voczelka E. ur „Fel a harezra“ és „Vihar alatt“ című gyönyörű négyesei s Genée „Scherz-Polka“-ja, viharos tapsban részesültek. A városi zenekar is örvendetes haladásnak adta tanujelét, s ez estély élvezetességét buzgón elősegíté. Örömmel adunk azon közvéleménynek kifejezést: hogy dalárdánk már is egyik lényeges tényezőjévé vált szellemi társaságunknak; s nem lehet kétség, hogy ernyedetlen szorgalommal tovább s tovább törekedve, helyi zene-életünk központját megalkotni lesz hivatva.

— **Holnap** lesz a helyi év. luth. népiskola javára kitűzött hangverseny. Aki olvasta (mult számunkban mi

is közlöttük) a műsorozatot, az akár a kiválasztott gyönyörű és műbecses zenedarabokra, akár pedig az ismert tehetségű előadókra gondolva, egyiránt előre örvendhet a kinálkozó élvezetnek. Emellett városunk egyik testvér felekezetének régi életszükségén: egy korszerű iskola hiányán segít az élvező látogató. Ehez képest a nagyobb mérvű részvét iránti ohajtásunk örvendetes teljesülésnek is indult, mert lapunk bezártakor az előre váltott belépti jegyeket már számos kézen forogni láttuk.

— **Marosszéki** évnegyedes bizottmányi gyűlése, és a marosi év. ref. egyházkerület partiális gyűlése tegnap s tegnapelőtt folytak le városunkban. A részletes tudósítást jövő számunk hozandja.

— **Hibalgazítás.** Mult számunkban az „Erdélyi kereskedelmi bank“ közgyűlési tudósításából, vétségéből kimaradt a f. évre megválasztott igazgató-választmány névsora, melyet ezennel helyreigazítani sietünk. Megválasztottak: Baruch Adolf, Macskásy Ferencz, Illyés István, B. Huszár Károly, Schuller Dániel, gr. Teleky Sámuel, gr. Teleky Domokos k. Dr. Csiki József, B. Kemény Geiza, B. Kemény Kálmán, Meiszner József és Bucher Miksa urak.

— **Folyó hó április 13-án tartott hetivásár.** Egy véka tisztabúza legjobb 1.85. másod 1.50. elegy jobb 1.30. másod 1.10. Rozs jobb 1.25. másod 1.5. Zab 70 kr. Törökbuza ó 1.50. új 1.20. Fuszujka 1.10. Pityoka 1.20. Egy szekér széna 15 frt. mázsa 3.20. Egy szekér szalma 5.50. Egy szekér tűzifa kemény 4 frt. ól 36 ezos 19 frt. lágy 11 frt. Egy véka szén 18 kr. Egy font marhahús 20 kr. disznó 24 kr. disznó zsír 55 kr. juhús 14 kr. font szalonna 38 kr. hárj 30 kr. olvasztottvaj 74 kr. czukor 44 kr. 3 tojás 5 kr. Egy jó lud 3.40. kr. pújka 2.20. tyuk 55 kr. Eladatott 203 db. barom; ebből 13 db. ökr párja 230 fr. 20 db. bornyastehen párja 155 fr. 75 db. tehén párja 150 frt. 95 db. 1 éves borju 50 frt.

KÜLFÖLD.

A párisi lázadók ellen, a kormány csapatai által vívott egyes apró ütközetek oly rohamos gyorsasággal követik egymást, hogy még eddig nem igen lehet tiszta képet alkotnunk, magunknak az események részleteiből.

A commune mindent meg tesz mit erőszakkal és kényszerrel megtenni képes Páris eltorlaszolt részeinek védelmére. Most újra soroztat. Nem csalódtak, azok, kik benne már néhány héttel előbb a rémuralom kormányát sejték, mely saját tagjait épen ugy nem kiméli, mint Robespier korában. Így a hírhedt Assy, a lázadónak eddigi feje s a központi bizottság tagja saját párthívei által bebörtönöztetett. Nem biznak senkiben, nem tisztelnek semmit. A Notre-Dame kincseit vérszenyűnyes kézzel rabolják el s a Pantheon lovaik istállójává teszik.

A német birodalmi gyűlés, mely jelenleg szünetel, midőn jövő ülésezeit meg fogja kezdeni, már élesebben demarcalva látandja kebelében azon pártokat, melyek a felirati vitákban egymással megmérkőztek. Legalább ilyesmit sejtet azon csendes; de erőteljes mozgalom, mely a pártalakulásban nemcsak a parlamentben, hanem egész Németországban megindult.

Spanyolországból mi utat sem tudunk csupán annyit, hogy a király a cortest tronbeszéddel nyitotta meg, melyben élénken hangsúlyozta azon számos teendőket sorát,

TÁRCZA.

Husvétí kirándulás.

A „nagy lapok“ — már t. i. a melyeknek formátuma és jövedelme nagy, — képviselőt, tudósítót vagy tanulmányozót küldenek ki közel és távol, a hol valami történik; ezek szokták megírni a lapjuk számára a mi ott történt, vagy nemis történt. Hja, könnyű nekik! Jut is, marad is s a lap is megteklik, a mi a földolog.

A kis vidéki lap szerkesztője csak uri magát „küldheti ki“ a „maga kenyere“ tapasztalni, adatokat és hírlapi anyagot gyűjteni. Még ezt is csak ritkábban teheti, rendez munkaidéje fölött azon másik gazdája rendelkezvén, ki a kenyeret adja azon sóhajtások mellé, melyeket a „hírlap“ műzsái éjen át osztogatnak nekik. . . .

Nó de, most ünnep van, harminczhat szabad óra; menjünk, repüljünk! siessünk használni e rövid időt, el, messze el! minél tovább megyünk, annál többet tapasztalhatunk, szórakozhatunk és üdülhetünk változott légben hosszas fáradalmaink után. Sanyaru véget! hogy nincs meg most az az áldott vasút; hogy mehetnénk villámgyorsasággal, föl — föl a tudás paradicsomaiba, Pestre, — Bécsbe — vagy még tovább, egészen odáig, hol már mindennek vége!... Ez az infámis indóház itt meredez készen mint valami hortobágyi vedretlen kutágas, hogy ingerelje szómjúságunkat.

Hasztalan! fel kell ülnünk a „Biasinira“ pontban 6 órakor reggel, hogy szerencsés körülmények között föl nyolczkor elindulhassunk. A város végén még egy kis „stáció“; az elkeseredett kocsis ur bucsuját ünnepli egy régi kenyeresbajtársától, kit ép most ismert fel a bakról, — a kezében tartott zöldpálínkás üvegéről. . . . oh, nagyon érzékeny volt, végét kelle vetniük, mert a konduktor ur maga igen érzésdús ember lévén — ezt nem tehetette. Tovább táltosok! Már megint megáll. — Igazunk volt; a konduktor érzékeny ember, az érzelmek legnemesbikét táplálja; egy csinos szőke hölgyecske foglal helyet mellette a hátsó kis szórítóban; ezt a könyörülő Psyche varázsolta ide az út mellé, az érzelműs ur számára. . . De most már igazán hajts te pálinka — hajts! az állat védegytelnek — tudunk szerint, nincs ügynöke köztünk.

Halk rohanással csörömpöl a szárazföldi gálya a lerakott vasúti sínek tőszomszédjában; melyeknek végetlen

monoton töltése oly hű és oly keserves ábrája az állampolgári béketűrés hosszú fonalának. . . . Ej de, most semmi panasz; a tájkép foyton változatos, vonzó és kedves, mint Erdélyben másként nem is lehet; kinn az osztor, benn a bákában a jókedv és élez pattog, mert jóvérű társaság van együtt a közbelső rekesztékben.

Hogy miről beszélünk? tán mondanom sem kell. Két vidéki lapszerkesztő, egy honvédtiszt és egy tőzgyökeres magyar öreg ur — kész komplot a hatalmasak, papok és a szépnem politikája ellen! Nó de mindnyájan rigorozumot megállott diákjai lévén az élet iskolájának, formális összeesküvésig nem vittük; mert bölcsen tudjuk, hogy ama hatalmasakkal nem jó elrontani a dolgot, megelégedtünk tehát, more patrio — egyiket sem dicsérni jobban a másiknál.

Közbe, közbe, ethnográfiai tapasztalatokat is tettünk, mint komoly literatus férfiakhoz illik. Így pl. észleltük a népesedési mozgalmat több községben az országot melleti telkek sövénykerítéseinek aggressív mozgalmából, melyeken az országot közepéhez való terjedés olyformán szemlélhető, mint a fenyofa simán levágott törzsén az égvyűrük. Láttunk kőver repezevetéseket, s fölöttük függő tenyer kopaszágú verőfényes oldalokat, melyeknek méhén nyög az élet olaja: a bor lelke. . . . Hej, ha ott borág virulna, nem innánk ebben a cizmeres fogadóban ilyen vallatott annyi pénzért, hogy eszünkbe jut tőle a bírói vallatás ára!

De már jót haladtunk; itt a kutyafalvi angol város. Nehány szomorgó fehérseled támolyog a deszkautczák falai előtt; a kémények nem füstölnek, a nagy baromfi ketreczek üresek, nem sürrög malacz-csorda a bódék között, s még a tábori csapszék czegeirét is elvitte a tavaszi szél. . . . Több ez az ünnepi csendnél; nem a fel-támadás ünnepi eszméjétől van ugy megilletődve az a néhány fehérseled. John elment, s vele ment az élet édes kedve: a duzzadt pugyláris. . . . Bár ment volna el velük az a más is, a mit idehoztak, de nyakunkon hagytak — a drágaság! Szegény anglo-hungarian nők! Waring rosz gschäftet csinált itt (azt mondják), de ti sem csináltatok jobbat, mégha alterum tantumban volnátok is.

De ime ezélunknál vagyunk. Maros-Ludas, ez utazásunk kitűzött célja.

Maros-Ludas és Pest között, valamint nagy különbség, ugy bizonyára sok analogia is létezik. Ohó! fogja mondani sok pest-látott és pestnemlátott ember. Kérjük

a jux-esinálást el nem sietni, mert kitudja, hátha van valami a dologban?

M.-Ludas ezelőtt tíz évvel, két főuri udvarházból s néhány primitív nádósvényű s szalmafüdelű kunyhóból álló praedium volt. Az elszánt utas, kit kényszere erre hozott, itt méltányolni tanulhatá a Gerstacker vagy K. Csoma Sándor küzdelmeit. Ma, rövid tíz év mulva, itt egy szépszámú intelligens körrel, jó vendéglőkkel, gyógyszer-tárral, olvasó egylettel, választékos kereskedésekkel, élénk hetivásárral, szóval egy pezsgő társadalmi léttel találkoztunk. Nos? ha ehez még csak azon csekélységet hozzuk fel: hogy ezt az egész, és mindenesetre roppant haladást azaz emelkedést, csak néhány, öt-hat elszánt ernyedetlen polgára e helységnek, saját, s épeníttm crosusi segélyferrásából hozta létre: ekkor a telt párhuzam az emelkedésre nézve ugyanazon időszak alatt, — aligha nem komolyan állhat. De még másféle analogiákat is találunk Pest és M.-Ludas között. Pest Magyarországnak M.-Ludas a Mezősének a természetből hivatott főhelye, fővárosa. Pest nem fér már régi rájáiban: M.-Ludas sem fér már mostani dombos, alkalmatlan szűk helyén, s egy új települést készül tenni a Maros tulsó térsik partjára, eziránt az első kisajátítási lépések már megis vannak téve. Végre Pestnek, mint a világvárosnak, alig van nagyobb jövője, mint a milyen van M.-Ludasnak, mint a nagy, termékeny Mezőség főhelyének.

De most veszem észre, mennyire vétek az ízlés-szentesített tárczairályi törvények ellen, a mikor ide ilyen komoly és fontos dolgokat zavarok. Különben is, ünnepelni, mulatni jöttünk mi ide; márpedig azt tapasztalásból mondhatjuk: hogy őszintébb, szívélýesebb társas-kört tiszta egyszerűségben jobb ízű mulatságot, sem Pesten, sem egyebütt nem kereshetünk, mint a milyent itt találunk. Ennyi új ismerős, de szívben, elvben régi barát; egy halk, komoly szó a hazaszeretet tisztájából; egy vidám dal pohár között, — s a kedves háziasszony és a vendég-hölgyek szívvidító mosolya: ezek mindenütt — a hol feltalálhatók — egyformán édesek, s egy szerény vidéki lapszerkesztőnek, fölrnek a parókakultusz minden tömjénével!

Édesen pihent meg tollunk ez élvezetes napnak szép emlékezetén, s örömet fogunk még visszatérni annak komolyabb eszméire.

R. K.

melyeket Spanyolországnak saját belügyei rendezése körül mulhatlanul s mihamarabb teljesítenie kell.

Bukarestben a múlt napok izgalmainak utó ize még mindig tart Lascăr Catargiu az új minisztertanács elnöke a prefektekhez köriratot intézett, melyben határozottan tagadja, hogy Károly fejedelemnek valaha szándéka lett volna lemondani. A kamara interpellálta az új kabinetet azon csapatok összecsoportosításáért, melyekkel a törvényhozó testület háza körülvetetett. A minisztertanács elnöke erre oly zavarba jött, hogy egyik beszédében kijelenté mikép ő e rendelkezésről mitsem tud, majd meg azt mondá, hogy a katonaság csoportosítására kiadott s végrehajtott rendelet tőle származik.

Távirati hírek:

Páris, ápril 9. A Verité szerint Henry fogoly felkelő tábornok örét megölyén, ennek ruhájában az orléansi vasutvonalon Párisba szökött vissza. — Palikao Versaillesba érve, felajánlotta szolgálatát. — Itten számos jezsuita agyonlővetett.

Versailles, apr. 10. (Hivatalos) A helyzet három nap óta nem változott. Toulouseben egy torlasz emelési kísérlet megakadályoztatott. Asnièresben felkelők mutatkoztak, de a kormány csapatainak sortűzére eltűntek. A kormánycsapatok megerősítik a posztót a neuillyi hídnál. A kormány erősen működik terve kivételében.

Páris, ápril 10. A Notre-dame székesegyház több magánházakkal együtt kiraboltatott. — Jules Favre ma Fabrice német tábornokkal értekezett Versaillesban.

Versailles, ápril 10. Tegnap ismét erős ágyúzás hallatszott a kormánynak a neuillyi hídnál felállított útjai s a felkelők között; a mailott kapunál semmi komolyabb esemény nem adta elé magát; ma reggel ismét heves ágyúzás folyik.

Páris, ápril 9. Itten biztonsági választmány alakult, melynek élén Ravault, Rigault és Gourret állanak s mely a commune tagjainak elfogását tűzte ki feladatául s több tagot már el is fogott.

Bukarest, ápril 10. Ballikamo helyébe, ki elbocsátatott, Strat nevezetett ki ügyöknök Konstantinápolyba.

München, apr. 10. Egy népes polgári gyűlekezésben egyhangulag elfogadtatott a felirat, mely az államkormányhoz azon kérelemmel járul, hogy a csallhatatlansági dogmának a nevelő intézetekben való terjesztése megtiltassék és az állam és egyház közti viszony megváltoztattassék.

Bécs, apr. 10. Tegetthoff altengernagy temettetésére a császári hercegek — számos küldöttségek, a főváros minden celebritásának és roppant néptömegnek jelenlétében ment végbe.

London, ápril 11. A „Times“ jelenti Versaillesból. Az ok miéért a csapatok az elfoglalt posztókat odahagyták a csapatok fejelemtelenségében keresendő. A lázadók a neuillyi torlaszokból ismét kiűzettek. Ma (hét-főn) Párisnak déli részén folytonosan ágyúznak Thiers engedélyt kapott a párisi őrséget 150,000 emberrel felemelhetni.

London, apr. 11. A község sikertelenül fordult követelés végett Anglia, Olaszország és Amerika kövéteihöz. A Daily Telegraph egy sürgönye szerint, a község követeket küldött Thiershez békealkudások végett.

Bécs, ápril 11. Gróf Zrínyi Péter és Frangepán Ferencz kivégzésének második évszázados fordulóját megünnepelelő készülékek tétetnek.

München, ápril 11. Beuszt gróf visszatérván a Svajczból, ide érkezett s több látogatást tett.

Pest, ápril 12. Mac Mahon átvette a főparancsnokságot, Thiers a katonaságot 150,000 főre emelheti.

Saint-Denis-ban a poroszok 5000 fővel erősbítették. A neuillyi torlasz még versaillesiaké. Több commune-tag elfogatott, egy megöletett.

Marseille lefegyverzik. Toulouseban Amiensben keletkező zavarok elnyomattak.

A commune kiegyezést kísérle Anglia, Olaszország, Amerika követi útján sikertelenül.

Vasárnap a felkelők 228 halottat vesztek, 435 sebesültük volt.

VEGYES.

— A g. egyesültek gyulafehérvári congressusára nagy érdekeltég mutatkozik a románok közt. Axentie tudatja a „Gaz.“-ban, hogy ingyen szállásokról lesz gondoskodva. Ugyan e lapban olvassuk, hogy Lugoson az értelmiség egyhangulag elhatározta a részvételt; Fogarast pedig egy előértekezlet abban állapodott meg, hogy 3 követet küld már ápril 1-én Gyula-Fehérvárra, belátva azt, hogy „ép a gör. kathol. egyház létele, s jó részét a nemzeté is a legnagyobb veszélyben van.“ N. Szébenbe április 5-ére hivatott egybe a követválasztó értekezlet. Mint látjuk a viszhang megfelel Popp Vazul ő méltósága kívánatainak.

— A földmívelési miniszterium intézkedése folytán a múlt évben az ország négy különböző vidékén, nevezetesen a m.-óvári, kesztelyi és debreczeni gazdasági tanintézeteken és Kassán e nyári szünidők alatt gazdasági ismeretekből rövid tanfolyamok tartatnak. Ezen tanfolyamok célja, szervezete, lefolyása és eredményéről szóló adatok összefoglaltatván, az említett miniszterium által külön füzetben nyomtatásban kiadattak és a tanfolyamokban résztvevő összes tanítónak megküldettek. A tanfolyam iránt tanúsított részvét számbeli eredménye a következő volt: Állami költségen ellátással meghívott tanítók száma 72. Megjelent állami költségen ellátott elemi tanító 67. Megjelent saját vagy küldői költségén 62 elemi tanító. A négy helyen tartott tanfolyamon összesen tehát 129 tanító hallgatta az előadásokat.

— Az ujonan alakítandó huszárszázadok következő községeiben fognak elhelyeztetni: A 33. század Karczagon, a 34. sz. Pélegyházán, a 35. sz. Zsombolyán,

a 36. sz. Csik-Szerdahelyen, a 37. sz. Ipolyságban, a 38. sz. Ó Gyallán, a 39. sz. M.-Óvárott, s a 40. sz. Nagy-Kanizsán. Ezen 8 század mindegyike keretül 35 lovat kap, melyeket a jelenleg fenálló századok fognak kiállítani.

— A „császárfürdő“ igazgatósága összes fürdőhelyiségeit a magyar tisztviselők egylete tagjai részére fél áron átengedte, mely nemes emberbaráti ténnyért az egylet köszönetet mond. Együttal tudatja, hogy a tagok részére az ezen kedvezményre szóló utalványok az egyleti helyiségekben naponként délután 4—6¹/₂ óráig adatkak ki.

— Az osztrák államadósság konvertálásának folyamáról közölt hivatalos jelentés szerint március hóban konvertáltatott 10.478.270 frt. papírban és 5.777.244 frt. ezüstben, összesen 16.255.514 frt. Konvertálva van eddig mindössze 959.585.882 frt. 53 kr. papírban és 876.979.151 frt. 68 kr. ezüstben, együtt 1.836.565.034 frt. s még konvertálandó 97.533.297 frt. papírban és 98.507.643 frt. ezüstben, vagyis, összesen 196.040.911 frt.

— A legelső nyomtatott magyar könyvről igen érdekes leírást közöl Eötvös Lajos a Szana Tamás által szerkesztett „Figyelő“-ben. E könyv szent Pál apostol leveleinek Komjáthi Benedek által eszközölt fordítása s 1533-ban jelent meg. Címe betűhíven a következő: „Epistole Pavli lingua hvngarica donate: Az Zenth Paal leuel'ey magyar nyelven.“ A czimlapon a fentebbi kívül semmi szöveg nincs, de van még egy hosszú négyzet alaku fametszet, mely a magyar nemzet, továbbá a Perényi- és Frangepán családok czimerét tünteti elő, azzal a különbséggel, hogy a korona alakja nem hü. A czimlével belső oldalán hasonló négyzetben czimerpaizs van egymással szemben álló himoroszlánokkal, melyek első lábaik karmai között egy-egy kenyeret tartanak. A paizs felett, de még a négyzet terében K. F. betűk vannak, Katharina Frangepán nevének jelzésére. Ezután következnek a krakkói nyomdász, Victor Jeromosnak 1533-ban kelt latin üdvözlő sorai a magyar kereszténységhez, melyekben ajánlja a kiadványát szent tartalma iránti szempontból. S csak ennek bevezése után olvashatjuk Komjáthi ajánló levelét, melynek bevezetése így hangzik:

„Az Nagysaagos Gróf Katalyn azonnak az nehay nagysaagos Pereny Gabriel hazas Taarsaanak az Comyathy Benedek hywseeges zolgalathyat es ew maga ayanlasath mongya mynt kegyelmes Azzonyanak.“ E bevezető sorok után elmondja Komjáthi, hogy ő a „fene törökök“ elől, kiket az élő Isten ostarának és gonosz büneiért e nemzetre bocsátott haragjának tart, a felső vidékre „bujdosott“, de miután Frangepán Katalin meghallotta, hogy ő Husz várában volna, hozzá hivatla, hogy „egyetlen egy édes fiát az nemes erkölcsü Perényi Jánost tanojtaná.“ Azonban Komjáthi csak sok fontolgatás után fogadta el a meghívást, mivel — ugymond — nagy gonddal jár „ilyentén nemes urfiát tanojtani.“ De még ő arra határozta el magát, hogy tudományát nem egy ember, hanem „sok jámbor gyermekével“ fogja közleni. Mily őszinte szavak ezek: Nyilatkozik-e ma, a demokracia századában, a valódi, őszintelen és őszinte demokracia csak megközelítőleg is úgy, mint a rangkülönbségek és nagyrúti gőg ama sokszor gunyolt korszakában? Volna e ma erőnk kimondani azt egy förral szemben, hogy nem vállalkozom fiad tanítására, mert őt olybá tekintem, mint a legutolsó földmives gyermeket? Bizonyára nem, s ez egy új egy érdekes oldalról tünteti fel könyvünket. A betűk e műben csinosak és erős papírja ma is fehér és oly patogó, mint a közönséges okmányhártya.

— Eötvös ösztöndíj. A pécsi takarékpénztár a pesti nyomán indulva, utolsó közgyűlésén egy Eötvös-ösztöndíjra 100 frtot adományozott. Ugyanez ülésen a takarékpénztár még a következő összegeket ajándékozta különféle célokra. Szorgalmas tanulók számára 60 aranyat, szegény gyermekek ruházatára 400 frtot, a kisedővódának 100 frtot, a Rudolphineumnak 200 frtot. A nemes adományok szépen jellemzik az intézetet. — Ugyanitt megemlíthetjük, hogy Jeszenszky Ferencz első alispán takarékpénztári elnöki fizetését: 1200 frtot, ösztöndíjjal ajánlá fel egy szegény pécsi vagy baranyamegyei ifjunak.

— A Grácban készült honvédségi társzekerek megvizsgálására és átvételére a honvédelmi miniszterium részéről Domaniczky min. titkár, Markovich alezredes, angeli és Novák főhadnagyok küldettek ki. Gráczból a 172 szekér egyenesen szétküldetik az egyes honvéd csapat-alparancsnokságoknak.

— Új találmány. A budai h. k. p. körrendeletileg tudatja, hogy Waneck Ferencz huszárhadnagy a Werndl-féle hátultöltő karabélyra új zárt talált fel, melynek alkalmazása a lovasság karabélyainál azonnal elrendeltetett. A minták minden ezredhez már megküldettek.

— Új főkonzulság. Ő fősége az eddigi cs. és kir. skutarii konzulságának főkonzulssággá fölemelését helybenhagyta, s a jelenleg ezen álláson alkalmazott Wassitz Konrad czimzetes főkonzult ugyanott főkonzulssá nevezte ki.

— A „Morning-Post“ bizonyosnak mondja, hogy a Suez-csatornát egy angol társulat fogja átvenni. Nagy reményeket kötnék ez új társulat működéséhez, melynek élén Lange Dániel áll.

— Az ex-császár magánvagyonát illetőleg azt írják, hogy Napoleon csak Olaszországban több mint 100 millió értékű jószágokkal bírt; Eugeniának igen nagy földbirtoka van Spanyolországban; azonkívül pénzeik helyezték el Angliában, Észak-Amerikában és Orszországban, úgy, hogy Napoleon vagyonát mintegy 800 millóra becsülhetni. Ha ehhez számítjuk még Napoleon herceg, Matild hercegnő, Morny vagyonát, kereksszámmal 1200 milliónyi összeg jön ki, mely Franciaországra nézve elvesztett.

— Hindu özvegyek a máglyán. Mi európaiak eddig azon hiszemben éltünk, hogy a hindu nőket férjök elhaltával az azokhoz való példátlan ragaszkodás vezette máglyára. Dr. Chever angol tudós az indiai törvénykezésről irt legújabb munkájában egészen más kuforrásból származtatja le eme szokást. Okmányokat sorol fel, melyekből kitűnik, hogy a braminok magok lopták be törvény-

hozásukba e törvényt önvédelmi eszközül saját nejkök ellen. Ennek érvényre emelése előtt ugyanis a hindu nők azzal szokták megboszulni magokat a férjök részéről tapasztalt elhanyagolás avagy kegyetlenségért, hogy mérget kevertek azoknak ételébe. Az angol kormány újabbán betiltotta az özvegyek máglyán való megégetését, minek következménye az lett, hogy az ily özvegyek most titokban lépnek máglyára, ha pedig nem teszik, saját családok megveti őket s a legszolgáibb munkákra kényszerítik.

— A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, 1871. évi ápril 4-ik napján tartott ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1871. évi márcz. végével következőnek találta:

A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege:

1 frtosokban	86,536,675 frt	
5 „	119,273,850 frt	
50 „	148,371,400 frt.	354,181,925 frt
Hivatalos közlés folytán az államjegyekül nyilvánított bankjegyek összege		
1 frtosokban	1,532,471 frt	
5 „	463,725 frt	1,996,196 frt
Osszesen	357,178,121 frt.	

A közös pénzügyminiszter hivatalos közlése szerint a sóbányakra bekebelezett és forgalomban levő zálogjegyek összege 55.820,882 frt 50 kr.

— Egy tatár fej-ék. Eddig általában azt hittük, hogy csak civilizált népek közt állhat fen oly barbar szokás, a minőnek hölgyeink hódolnak, a midőn fejüket ama chignonnak nevezett nehéz súlylyal terhelik. Azonban él Ázsia belsejében egy tatár-törzs, a kulmákok, kik fölött egy éltés nő uralkodik. Erről beszéli egy orosz szemtanu, hogy látta, midőn egész fejedelmi díszben egy másik tatár-törzs főnökével bizonyos ügyben értekezletre jött össze. A fejedelemmő haja hosszú fonatokban lógott le, melyek annyira meg voltak terhelve arany pénzekkel és más drágaságokkal, hogy járás közben két férfi támogatására volt szüksége. — Még most korai lenne e derék matróna példáját nálunk követni, azonban bankjegyek kedvező hatással volnának alkalmazhatók papírtkeresek helyett hajfodorítókul, s az így mutatkozó ifjú hölgyek körül bizonyosan nem hiányoznának bámulók.

— Honvédorvosok. A honvédelmi miniszterium pályázatot hirdet a honvéd-dandárorvosi állomásokra Egyelőre husz hely betöltésére nyitattik pályázat. Az állomáshelyek a következők: Pest, Nagy-Várad, Szeged, Csákova, Kolozsvár, Szeben, Brassó, Kassa, Sátorajka-Ujhely, Szatmár-Németi, Pozsony, Ipolyság, Buda, Sopron, Nagy-Kanizsa, Pécs és Zágráb. E dandár orvosok ezredorvosi ranggal lesznek fölruházva és századosi fizetést fognak huzni. Nevezett orvosok azonban tartoznak magukat arra kötelezni, hogy legalább 10 évig a honvédség szolgálatában maradnak. A pályázóknak orvos- és sebész-tudoroknak és szemésmestereknek kell lenniök.

— A színész kongresszus befejezte üléseit. Tár-gyalás alá vette a kongresszus a színészi nyugdíj kérdését is s ez ügyben megállapítá. „A magyar színészek kebelzetének kölcsönös segélyegylete“ czim alatt az alapszabályokat. A segélyegylet célja lesz: munkaképtelenné lett színészek vagy azok özvegyeinek vagy árvaínak segélyezése: e célból minden, ezen egyletbe lépő tag 2 forint beíratási díjat és évenként 12 forint tagdíjat fizet, ezenkívül minden színigazgató évenként 2 előadás tiszta jövedelmének felét ezen egylet tőkájéhez átszolgáltatni köteles. Segélyezésben részesül minden működni képtelen színész vagy valamely meghalálozottak árvaíja, nem színésznő özvegye és pedig 10 év után 80 frt. 20 év után 160 frt. 25 év után 240 frt. 30 év után 320 frt. — A kongresszus még megválasztotta a központi kormányzati tanács tagjait is.

— Raffy János, kegyesrendű áldozár, a kolozsvári elemi iskolák igazgatója, folyó év őszén üli meg tanítói működésének ötven éves jubilaumát. E derék, jótékonságáról közmondásos öreg szerzetes 1799 okt. 16-án született, 1816 okt. 11-én öltözött be, 1821 ápril 23-án tette le szerzetesi fogadalmát, a 1822 okt. 21-én szentelték fel áldozárrá. S ezóta valódi pap az evangelium szerint! A hol tanított, mindenütt hálás emléket hagyott tanítványai és a város szegényei közt, különösen honvédekink aldják, kiket a forradalom idején, mint a kalocsai ház főnöke, az általa honvéd-kórodává alakított klostromban mesés önfeláldozással ápol.

— Széchenyi halálának 11 éves fordulóján a „nagy magyar“ egyik kegyeletes tisztelőjétől a következő epigrammot közli a „Kelet“:

1860. ápril 8 — 1871. ápril 8.
Semmi gyász, köny nem hull érte.
Mit is siratnók ily soká
Ertizen tul! Bár nemes élte
Perezit mind értünk áldozá.
Hatvanban kint, gyászt dictióztunk,
Hegy, völgy rengett „jaj“-unk alatt.
S ma? Miként egy futó árnyék
Az „örök emlék“ akként szállt szét.
— Széchenyi többé nem divat!

— A kolozsvári országos nemzeti színház jubileum emlékére a szini bizottság, élén gr. Eszterházy Kálmánnal, emléklapot adott ki, melyből a színház építésére s az ötven évvel ezelőtti megnyitásra vonatkozó adatok közül közlünk egyetmást. Először 1698-ban nyomadott bizonyos Felvinczy György kolozsvári lakos I. Lipót királyhoz, magyar költemények, színjátékok előadhatására, mi neki meg is adatott. Kilencvenöt évvel később ismét Kolozsvárról indult ki az első lépés. 1792-ben nehány nemes ifju nyert engedélyt magyar szini előadások tarthatására, 1794/5-iki országgyűlésen a kolozsvári színház föllállításá, s ebben a színeszet országos költségen leendő állandósításának és biztosításának szüksége kimondatott s országos gyűjtés rendeltetett. A gyűjtés jó eredménnyel folyt. A színház számára telket gr. Teleki Ferencz, gr. Teleki Lajos, h. Wesselényi Miklós sat. vásároltak 5000 bankó frton. Ehez a színházi választmány még egy kis

telket vásárolt 325 frton. A tervet az országos építészeti hivatal készítette, építette Alföldi Antal kolozsvári építész. Az épület 57,706 frt és 30%₁₀ krba került, bele nem számítva téglát, vasat, meszet, melyet adakoztak az alapok 1803-ban szeptember 29-én tétetett le, a megnyitás 1821-ben volt. Ez alkalomra prólógot P. Horváth Dániel írt, melyet maga el is szavalt. Körner „Zrínyi”-jét is előadták. 1821. márcz. 12-én kezdte meg előadásait a szerződött társulat „Korvinus Mátyás” eredeti drámával. Az 1848/49-iki események után gr. Mikó vette kezébe a kolozsvári színház ügyét, országos adakozást eszközölt, melynek a színházi választmány támogatása mellett 80,000 frt eredménye lett. A színházi választmány ez időben gr. Mikó elnöklése alatt a következő tagokból állott: gr. Mikus J., id. b. Huszár K., Groiss Gusztáv, Nagy Elek, Páll Sándor, gr. Lázár Miklós, gr. Eszterházy K., Wendler Frigyes, Groiss Nándor jegyző, Filep Sámuel pénztárnok. Az épületet Kagerbauer kolozsvári építész alakította át. Gr. Mikó Imre kieszközölte 1860/61-ben, hogy az összesen 71,983 forint fölkelési pénzalap az országos kincstár által a színháznak végleg átadatott. Volt belügyminiszter Rajner Pál, a színházi választmány ismételt előterjesztésére, s erdélyi királyi biztoz gr. Péchi Manó ajánlatára kieszközölte, hogy miniszterelnök gr. Andrássy Gyula hathatós közbenjárása a király az udvartartási javadalmozásból művészi czélokra átengedett 294,000 frtból az 1870-ik évre 15,000 frt segély-pénzt engedélyezett a színház javára, s egyszersmind jóváhagyta, hogy ezen összeg, mint a királyné ő felsége adománya juttassék a színházi választmány kezébe. Ez emléklapokból közöljük még „A kolozsvári első szintársulat” névsorát: Férfiak: Öregebb Székely József (igazgató), Jancsó Pál, Pergő Czelesztin (igazgató), Török István, Farkas József, Simonffy György (diszítő) Göde István, ifj. Székely József, Gilyén Sándor (sugó), Kolozsvári Pál; nők: Székely Józsefné, (Ungár Anna), Hajós Jánosné, Koronka Borbála, Simén Borbála, Néb Mária, Keresztes Julianna, Técsi Mária. E kevés számú társasággal ellentétben, a mostani működő személyzetnek van 53 férfi- és 27 nő-tagja, azonkívül 6 tánczosnője.

— **Lógazdáinkat** figyelmeztetjük, hogy a ruh és a szopornycza pár nap óta Kolozsvárrt dühöng. Egy kis óvatosság meg nem árt.

— **Beküldetett.** Mindazon t. cz. urakat, kik alatti-írtól levő s m.-vásárhelyi volt gyógytárból gyógyszer-táritartozásaikat mindaddig be nem fizették tisztelettel felkérem: sziveskedjenek azt tekintetes Paal Gyula kath. főgymnasiumi tanár urhoz (lakása Sz.-György-utca — Borosnyai-ház,) kit eme pénzek elfogadásása felkértem, folyó ápril hó végéig átjuttatni, minthogy a tovább késedezőkkel szemben, mulasztásukat fizetni nem akarásnak tekintvén, pénzemhez juthatásom végett, más illetékes utat leszek kénytelen keresni.

Gyula-Fehérvárrt, 1871. ápril 2.

Biró Mór,
gyógyszerész.

A szerkesztő nyílt postája.

M. F. — B. J. és Sp. uraknak Csikban: Vették önök leveleinket? Kérjük a bizton remélt közreműködést! **G. F.-nek S.-Sz.-t-György-ön.** Mit jelentsen e közöny? **Sz. Marczinak Sz.-Udvarhelyt:** Hát te régi bajtárs, nem indulsz meg az újan nyílt útra a régi nemes czélok felé? Nálad s nehányatok nélkül megint csak nem lesz itt „Székely” hírlap! pedig te is úgy érzed, hogy ilyennek lenni kell. **Gr. J.** urnak helytt: A román lapok szemléjét elvárjuk.

Törvénykezés.

Jegyzéke

azon urbéri pereknek, melyek a marosvásárhelyi kir. urbéri törvényszéknek folyó év ápril 15-én tartandó nyilvános ülésében előadni fagnak:

B. Bálint Józsefnek körtvefáji Török Ferenc eleni urbéri ügye. Ugyanannak odaváló Kutyalvi Gergely, Ötves Laci, Szakács Vaszi, Bubi Marezi és Gagyai Márton eleni ügye.

Gr. Lázár Klárának körtvefáji Szabó András, Ujfalvi János, Száldeki Elek, Dán Mihály, Jancsó István, Barabás Gyuri és Demeter János e. ü.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. április 17. és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. biró Csérgedi János.

Muska Niculai, Kimpian Toma e. 46 frt 30 kr i. Kászonyi Geyza, Placintár István e. sommás visszah. i. Olteanu Jakab Goila Nicolai e. egy kaszáló i. Nasta George és társa, Seurtu Bukur e. társa iránt egy kaszáló végett. Cizeanu Moise, Cizeanu Sárca e. kiszakítás i. Ciacu Todor, Ciacu Marcu e. 10 frt iránt.

Előadó k. t. biró Gyarmathy Samu.

Schneider József Schneider Mária e. egy ház tulajdonjoga i. Hintz János a csernátfalvi g. katolika egyh. és Paraszkiya Petru e. ajándékozás megsemmisítése i. Barthes Mátyás és társa, Barthes Erzsébet e. örökség felletti pere. Gärtner György, Wagner Mária e. 186 frt 50 kr i. Zalányi János a keleti vaspálya építő társulat e. 514 kr i. frt 10 Máthé Károly Rerore Juon e. sommás visszahelyezés.

Előadó kir. t. biró Endes Gábor.

Brassói görög egyház község, Bajutesan Bertalan e.

egy lakosztály kiürítése i. Buda Adám, Muntean Klement e. birtokháborítás i. Hanes Nicolai, Zselmeran Cristina e. birói zárlat i. Szilágyi János és társai, Bertalan Gergely e. sommás visszahelyezés i. Pál Julianna s érdektársai Pál János e. zárlat. Csoma Károly, Imecs Miklós e. haszonbéri hátrálék i. Gr. Béli Ferenc, Gál Mályvina és Gál Lidonia e. visszahelyezés i.

Előadó k. t. p. biró Déési Farkas

Tamás István, Szentpéteri Péter e. 18 frt. i. Bányai Mózes, Majer Ignatz e. birtokháborítás. Drisínán György Vinczean Jánosné és társai e. zálogváltás i. Walisch György Tueller Katalin e. egy rét visszaadása i. Nagy László, Baresai Zsigmondné b. Bruckenthal Sónia e. korcsmárlási jog i. Gróf Teleki Miksának Váradai Marián és társai e. 5 frt. 73 kr. Gróf Teleki Miksának, Váradai Marián és társai e. 79 frt. 17 kr. i. Gróf Teleki Miksának, Váradai Marián és társai e. 11 frt. 48 kr. i. Gróf Teleki Miksának, Váradai Marián és társa e. 3 frt. 36 kr. i. Goll és társai alakult amsterdami bankár egyesületnek, Török Istvánné e. 1000 frt. urbéri kötvény i. Goll és társai alakult amsterdami bankár egyesületnek Puj Elek e. 2000 frt. urbéri kötvény i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. biró Tribusz Antal.

Lévi Izsáknak legifj. gr. Teleki Domokos e. 100 frt. i. Károly Simionnak, Muszte Sofron e. sommás visszahelyezés i. Mike János, néhai Nagy Sándor árvái volt segédgyámoknak számoldási ügye. Petrucia Juon lui George és társai a k. kincstár e. egy földtulajdonja elismerése i. Cserciu Pável hagyaték, Olariu e. 252 frt. i. indított illetőleg eldöntött és 52 frt. feltalált új bizonyítékok miatt megnyitott ügye. Ditrach Samuel, Fikler Béla e. 155 frt. lakbér és 104 frt. kártérítés i. Schotek Sára. Gehan Sára e. egy szántó visszaadása i. Révai Dénes, Kováts Imre e. okirat kiállítás i. Dobai Toátó Jánosné és társa, Dobai Kiss György és társai e. osztály i.

Előadó k. t. biró Dózsa Dániel.

Gazda Elekné Tompa Lajosné e. ingó és ingatlan javak kiadása i. Demeter Mária, Benczédi Gergely e. egy vasas talpas szekér i. Fábán Ignátné s részeseinek Mátyus József e. adósság i. Jámor Endre, Lengyel Gyula e. adósság i. Bakó József Kiss György e. visszahelyezés i.

Előadó k. t. biró Elekes Pál.

Doosz János Pulver Márton e. visszahelyezés. Belusz György Onya Taparcsán és társai e. 84 frt i. Ehrmann Anna Rikul Juon és társai e. 172 frt kártérítés i. Kirschbergi iskolai váltás alap Arz András és társai e. 29 frt i. Oprea Erzsébeth Moldván Vaszi e. 47 frt 50 kr. Deák Farkas Albu Nicolai e. sommás visszahelyezés i.

Előadó k. t. biró Petri Ádám.

Jakab György Dobolyi Sándor e. 1160 frt i. Ugyanazon felek közti ugyanazonügy árverezés kérdésében Benedek Sámuel Benedek Mátyás e. sommás visszahelyezés i. Tamás Anna és társa Tamás János e. fekvőségek felosztása i. Miklós Mihály Rác Sándor e. egy szántó föld kibocsátása i. Kelemen Pál és társa Karácson Mózes e. gyámságtól elmozdítás i. Lőrincz Antalné és társa Barabás Károly és társai e. örökösödés i. Nagy Mózes özv. Boros Áronné e. egy belső telek megosztása i.

Előadó k. t. biró Szolga Miklós.

Sipos Mihály Kolonics István 159 frt 80 kr. i. Redulesz Gyorgye Buksa Vaszi e. 38 frt. i. Kozma Gábor Pál János e. elbűbségi jog elismerése i. Veres Ladó Péter Nagy János e. 28 frt kártérítés i. Urszika Demeter Szöcs Todor és Puskás Ferenc e. 25 frt 76kr. i. Kosztea Lika Konya Lőrincz e. birtokba visszahelyezés és kártérítés i. Kovács Ferencz Orlande Gligor e. 2 frt i. Miklós Ferencz Csik Szépvíz községe e. 2026 frt kártérítés i. Tompa Miklós Joós Elek e. 31 frt. 50 kr. kártérítés i.

Előadó k. t. pótbiro Illyés Károly.

Mendelsohn Jakab Efrain József és társa e. birtokháborítás i. Suceavé Vaszi e. Sucavé Natalia e. visszahelyezés. Dajbukát testvérek Felter Aronsohn és társaez e. 120 frt kártérítés i. Koszta Veronika és társai a Serbán Albert végrendelete megsemmisítése i. Posch Ede Nicu Onea e. 26 frt ügyvédi díj i. Szabó Borbára Nagy Főzsi András e. gyermek tartás és atyáság előismerése i. Orendi Gotfriednak Muksán társa e. felhívás Bende Eva Perdi Lajos e. 100 frt i.

III. Tanács büntügyben.

Előadó k. t. biró Sándor János.

Loós Sándor e. testi nehéz sértés Nyikusán Kosztán e. emberölés Bul Zsuz Todor és társai e. lopás Rusz Juon e. lopás.

Előadó k. t. biró Vajda Simon.

Farkas Ferencz és társai e. neh. testi sértés Csorga Juon e. nyilvános erőszakoskodás. Ungurián Dumitru e. nehéz testi sértés.

Előadó k. t. b. Bárdosi György.

Bika Juon Jancsi e. gyújtási Bálka Gergely és Zika Pál e. lopás és sikkasztás i. Richter János e. becsületbiztonság e. kihág. Csonta János e. sulyos testi sebzésérti büntügy.

Előadó k. t. pótbiro Mégay Ferencz.

Prodán Toma sulyos testi sértés Ben Juon és társai hivatali hatalommal visszaélési Nähler Simeon e. sulyos testi sértés i. Bara Sámuel e. gyilkossági kísérlet és rablás i. Varga Mihály e. gyilkosság i.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. biró Antalffy Gábor.

Gr. Mikó Imre és érdektársa Runkán Gligor és

részesei e. egy belső telek és kultartozékai visszabocsátása i. br. Orbán János Rumbuj Mihály e. egy kultartozékokkal ellátott belső állomány természetű i. gr. Tolalagi Victor Raduly József e. egy belső telek és külső járuléka i. Mátyás Ferencz Dósa Sámuelné e. egy belső állomány és külső tartozékai visszabocsátása i. Lónyai Menyhért s birtokos társai a Totesdi volt urbéresék és ottani gr. kath. egyház e. határtagositás i. Az Idecspataki közbirtokosok az oda való volt urbéresék és g. n. e. egyház e. erdő és legelő elkülönítés i.

Előadó k. t. pótbiro Gruz István.

Daczó Anna s társai az Oláhgyirbói volt urbéresék e. legelő elkülönítés i. Dávid Rákhel és társai Henter János e. Baresai Zsigmond Prodán György és Gligor e. Ugyanannak Moldván Juon e. Ugyanannak Izoka Achim Tinka e. Boda Melian Zaharia Petru Haragos Juon Bod Juonuez Bode Maftej Haragos Antonia Man Juon Iuj Jakab Germann Juon és Pask Juon a kir. kincstár e. indított ügyei. Ugyanannak Anna Iuj Stefan Oltyan e.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Április 13)

5% ₁₀ metallique	58.70
5% ₁₀ nemz. államkölesön	68.45
1860. államkötvény	96.—
Bankrészevény	732.—
Hitelrészevény	277.30
London	125.20
Ezüst	122.50
Arany	5.90
Napoleon arany	9.97
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.70
" " " temesi	76.75
" " " erdélyi	74.75
" " " horvát-slavon	83.50

Felelős szerkesztő: RÁPOLTY KÁROLY.

HIRDETMÉNYEK.

237—1871. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium folyó évi március hó 29-ről 2062. és ugyancsak március hó 30-ról 2065. számok alatt kelt magas rendeletével a

m.-vásárhelyi államút 1¹⁻²/₈ mértföld szakaszában eső 12. számú fa-áteresz újra-építését, valamint a brassói államút 10⁶⁻⁷/₈ mértföld szakaszában fekvő 129. számú fahid felszerkeztének helyreállítását engedélyezvén, nevezett munkálatok végrehajtásának biztosítására jelen évi **ápril hó 26-kán délelőtti 10 órakor** árlejtés fog tartatni.

A 12. számú fa-áteresz újra-építésére (N.-Ernyében) engedélyezve van 390 frt.

A 129. számú, Csapó melletti fahid felszerkeztének helyreállítására 474 frt.

Vállalkozni kívánók sziveskedjenek 5% bánatpénzzel ellátva, a fenn megjelölt helyen és időben megjelenni, hol addig is az árlejtési és építési föltételek megtekinthetők.

Szabályszerűen fölszerelt írásbeli ajánlatok, csak a szóbeli árlejtés megkezdéséig fogadtatnak el.

Maros-Vásárhelyt, 1871. ápril 6-kán.

A m. kir. mérnöki hivataltól.

(23) 2—3

Nyilvános köszönet.

Alóírt megboldogult nőmmel az „Anker” élet- és járadék biztosító társulatnál 4000 forintra lévő biztositva, nem mulaszthatom el, hogy köszönetemet nyilvános uton is ki ne jelentsem, miután nevezett társulat fentebbi összeget nőm halála után, helyi főügynök Bucher Miksa ur által pontosan és minden hiány nélkül kifizetett, és azt mind a leghitelesebb és legbiztosabb intézetet mindenki figyelmébe ajánlani

Piedler Antal

maros-vásárhelyi polgár.

(24) 1—3

Hirdetmény.

A szent-demeteri, csöbi, székelyszállási és Vétkei egész évi földesuri itálárlási jog 1871-ik ápril 24-től számítól egy évre közárverés útján folyó év **ápril 23-án 11 órakor** Szent-Demeteren az ifjabb gróf Rhédey Lajos ur ő méltósága udvarában a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, — a haszonbér fele előre lefizetendő, — a többi feltételek az árverezés előtt megtudhatók,

Szent-Demeteren

Sárosi Ferencz.

gazdatisztán.

(25) 1—2